

Kovács katáng Ferenc

VAKABLAK A FÉNYRE

Lars Norén-nek ajánlom

Két vakablak árválkodik a folyosó végén. 20 lépés odáig, 21 vissza. Paradoxon, mégis így van. Minden alkalommal kiakad rajta. A vakablak, a rejtett világosság reményével megrövidíti az utat. A visszaút reménytelen, vagyis hosszabb. Ennél ésszerűbb magyarázat nincs. Pontosan kiméri minden alkalommal, számolja lépéseit, kezdve a bal kéz hüvelykujján, a kisujjig öt. Hatodik lépés bal csukló, hetedik könyék, váll, balfül, bal szem, tizenegyedik az orr, tizenkettedik a száj, jobb szem, jobb fül, jobb váll, könyék, csukló, hüvelykujj, mutatóujj, huszadik a jobb középső ujj – vakablak, mállott vakolat, szürke, pókhálós téglafal. Megtorpan, jobb markában véresen szorítja a maradék két ujját. Fordulás. Megrázza magát, kiláztatja a számolás s a léptek alatt pattanásig feszült izmait, leengedi a vállát, köröz párat a fejével, recsegő nyaka lánctalpas kétéltű csörtetése a macskaköves úton. Újra indul, számolni kezd, vezényszóra elmerevedik minden tagja, katonás léptek, tenyérbe görbült ujjak, minden lépésnél kipattan egy a marok szorításából, rándul a csukló, a könyök, a váll, a szem, az orr, a száj, a feszültség lefut a jobb karon az ujjakig, húsz, huszonegy s csak egy ujj marad a tenyér húsába ágyazottan. Huszonegy lépés a súlyos vasajtóig. Három karvastagságú retesz. Szabványos légópincezárak.

Elkülöníthetetlen zajok a vakablakok felől. Rosszul szigetel. Hanyagul egymásra rakott téglák, habarcs, hézagok, por és piszok. Csattogó kerékpárlánc karistoló hangja, finánclovagok rikkancsvörös sportautóinak giccses dallamkürtje, ráadásul hamis. Oda-vissza lépked, huszat előre, huszonegyet hátra, kimérten, a folyosó közepén, kartávolságnyira a falaktól. Ötször mindkét irányba, felspanolt testtel, idegekkel. A végeken pihenô, ellazulás, forduló, számlálás. Majd öt-öt

hossz közvetlen a falak mentén. Szorosan falközéiben, hogy súrlódik a váll, a könyök, az ujjakból kiserken a vér, a vakolaton, s a deszkaajtókon enyhén hullámos vércsik. Nyirkos, penészes falak, gyalulatlan deszkaajtók. A mennyezetről három villanykörte lóg. Az egyikken dobozfedélből kivágott lámpaernyő. Az égő fölött elfeketedett holdudvar. Áll a levegő, mozdulatlanok a lámpák s a zsinórokön lelőgő pókháló. Mindkét oldalon faajtók, mögöttük dohos lehelletű üregek, félhomály, titok. Szagról ismeri mindegyiket, mindhez egy-egy emléket fűzött, a gyermek- s a korai felnőttkor szagmintáit. Amint egy ajtó elé ér, emlékezésre kényszeríti magát, áll, végigfut a retinára felvetített képsorokon, s csak ha mind hibátlanul megjelent, akkor lép tovább. A következő emlékképsorig. S tovább, a vasajtóig, vissza a másik oldalra. Meg-megáll, mintha hallgatóna, csukott szemei mögött a képsorok, orrában a dohos, ingerkeltő szagok. Szétesett szánkók, szögre akasztott korcsolyák, ócska bakancsok, egy lestrapált élet hulladéka. Hordalékok, lélekcafatok. Fel s alá a homályba rejtett titkok között. A kényszeremlékképek sorozata végén, hátrattett kézzel, egy lámpa alá áll. Feje körül sápadt glória. Köhécsel, krárog, húsz verset mond sorban, egymás után a vasajtó rozsdásodó mintái emlékeztetik a kezdő sorokra. A második lámpa alá megy, a kiégett körte fölötti fal repedéseiből olvassa fel a hosszú balladákat. Gyakran elakad, hátrafeszülő nyaka, az elszoruló hangszálak köhögésre ingerlik. Rekedt hangon, szájában összegyűlt, csomósodó nyállal, szinte gurgulázva a Walesi Bárdok, Fehér Anna balladája s még nyolc másik sorjázik elő. Szédül. A harmadik lámpa alatt gyászos, hazafias versek. Vigyázzban áll, kézfejét szorosan a combjához szorítja, állát felszegei, büszkén néz a vakablakok homályába.

A vasajtótól újra elindul. Húsz lépés előre, huszonegy vissza. Tenyérből kipattanó ujjakkal számol, bal csukló, bal könyök, váll, bal fül, szem, orr, száj, jobb szem, fül, váll, könyök, csukló, jobb tenyérből kipattanó ujjak, hüvelyk, mutató, középső, megáll, lazít, fordul, megfeszül, lép, számol... kilép a vasajtón, elhagyja a terepet. A déli órákban senki nem zavarja meg mindennapos szertartását. Az a néhány lakó, aki napközben itthon tartózkodik mos, főz, gyermekét gondozza, az öregek a déli harangszóra várnak, az ételes fiúra.

Minden nap hosszú ideig az ajtaja mögött örködik, fülel, kiles a kulcslyukon. Amint a lépcsőház-takarító végez, s becsapja maga mögött az ajtót, s a fenyőillatú klórszag már befurakodik a levélbedobónyíláson, magára húzza az esőoverállt, kiakasztja a láncot, elhúzza a reteszeket, a kulcsokat elforgatja a zárban, kilép, becsapja maga mögött az ajtót. Fejére húzza az esősapkát, a falmentén lesurran a még vizes lépcsőn, s türelmetlenül rángatja az ólomnehéz légóajtót, izgatottan belülré préseli magát. Mind a három retesszel magára zárja, fellélegzik, háttal az ajtónak dől. Behunytt szeme előtt vörös karikák, légbuborékok szállnak, a fejébe tódult vér hatalmasan tombol, szinte felrobban. Lecsillapítja szívverését, a vasajtón elrugaszkodik. Elindul. Húsz lépés előre, huszonegy vissza...

Sütő Zsolt: Múzeum